

วัดไตรภูมิ ตั้งอยู่ที่ถนนเพชรรัตน์ เป็นวัดเก่าแก่ เป็นสถานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางสมาธิของจังหวัดเพชรบูรณ์ พระพุทธรูปปางสมาธิเป็นพระพุทธรูปทรงเครื่องศิลปสมัยลพบุรี ชาวบ้านพบในแม่น้ำป่าสักบริเวณหน้าวัด จึงได้อัญเชิญมาประดิษฐานที่วัดนี้ ต่อมาพระพุทธรูปองค์นี้ได้หายไป และมีผู้พบในแม่น้ำบริเวณที่พบครั้งแรกจึงถือกันเป็นประเพณีของจังหวัด เพชรบูรณ์ คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นผู้อัญเชิญพระพุทธรูปลงน้ำไปยังแม่น้ำ แล้วไหลขึ้นมา ทำเช่นนี้จนครบทั้ง 4 ทิศ ถือว่าเป็นสิริมงคลแก่จังหวัด และถ้าไม่ได้กระทำพิธีอัญเชิญพระพุทธรูปลงน้ำจะเกิดฝนแล้งที่อัญเชิญพระพุทธรูปขึ้นน้ำจะทำได้ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 ประวัตินี้ มีตำนานเล่าว่าพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 กษัตริย์แห่งนครธมได้พระราชทานพระพุทธรูปปางสมาธิแก่พ่อขุนผาเมือง เจ้าเมืองราด (อ. หล่มสัก) ในครั้งที่ทรงอภิเษกสมรสกับพระนางสิงขรมาหาเทวี พระธิดาของพระองค์ เพื่อเป็นพระคู่บ้านคู่เมือง แต่หลังจากพ่อขุนผาเมืองและพ่อขุนบางกลางท่าว เจ้าเมืองบางยาง (อ. นครไทย) ร่วมกันก่อกบฏอสรภาพให้แก่คนไทย พระนางสิงขรมาหาเทวีทรงแค้นเคืองมาก จึงเผาเมืองราดจนย่อยยับ เสนาอำมาตย์ต้องอัญเชิญพระพุทธรูปปางสมาธิหลบหนีไฟ โดยล่องแพตามแม่น้ำป่าสัก แต่เนื่องจากแม่น้ำมีความคดเคี้ยว ประกอบกับกระแสน้ำไหลเชี่ยวกราก ทำให้แพแตก องค์พระจมหายไปใต้น้ำ จนกระทั่งชาวประมงไปพบ จึงเกิดประเพณีอัญเชิญพระพุทธรูปขึ้นน้ำในเวลาต่อมา ในวันสงกรานต์ชาวเพชรบูรณ์จะร่วมกันสงฆ์พระพุทธรูปปางสมาธิเป็นประจําทุกปี สืบมาสนใจ

พระพุทธรูปปางสมาธิของวัดไตรภูมิ หล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ หน้าตักกว้าง 13 นิ้ว สูง 18 นิ้ว ไม่มีฐาน พระพักตร์กว้าง มีลักษณะเป็นเหลี่ยม พระโอษฐ์แฉะ แลดูน่าเกรงขาม พระกรณียาวเกือบจรดพระอังสา พระเศียรทรงเทริดหรือชฎา ทรงสร้อยพระศอ พาหุรัด และประคตเป็นลวดลายงดงาม ประดิษฐานบนโต๊ะบูชาในศาลาไม้ มีจำนวนสององค์ องค์จริงคือองค์บนสุด ส่วนองค์ที่อยู่ด้านล่างหล่อจำลองขึ้นใหม่เพื่อใช้ประกอบพิธีอัญเชิญพระพุทธรูปขึ้นน้ำ เนื่องจากองค์จริงหล่อด้วยสัมฤทธิ์ เมื่อนำลงน้ำบ่อยๆ เกรงว่าจะทำให้องค์พระหมองคล้ำหรือชำรุดเสียหาย